

Margalida Jofre

LA DONA QUE VA ROMPRE BARRERES



Sensibilització

**Mallorca
té nom
de dona**



Margalida Jofre

LA DONA QUE VA ROMPRE BARRERES



Sensibilització

**Mallorca
té nom
de dona**

Edita: Consell de Mallorca
Departament de Participació Ciutadana i Presidència
Direcció Insular d'Igualtat
Concepte: Nina Parrón Mate, directora insular d'Igualtat del Consell de Mallorca
Assessorament històric:
Mateu Ramón i Lidón
Enrique Mira Cami
Associació Memòria de Mallorca
Associació de Persones Sordes de Mallorca

© **del guió:** Ana Rosa Abejón
© **del dibuixos:** Alejo Mira

Imprimeix: Esment Impremta

D.Legal PM 1240-2017

ANDRATX. 1873

Margalida Jofre i Roca va néixer l'any 1905 a Andratx, en una família de tradició republicana. El seu padri Jaume Roca i Bauçà, *Es Gerrer*, (1840-1912), fou un lliurepensador, històric republicà federal andritxol i conegut escriptor d'obres teatrals d'indole política.



Queda fundat el partit republicà d'Andratx!

Es Gerrer és un lliurepensador!

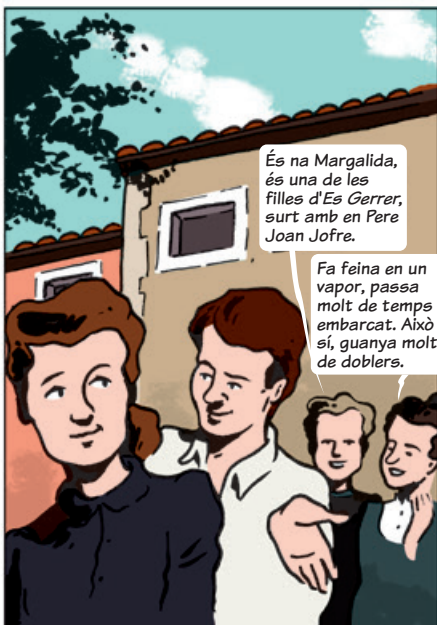
La seva darrera obra, *La revolució d'un poble*, és transgressora!



Jaume, feim bé fent que les nostres filles estudiïn a casa?

Sí, no aniran a Ca ses Monges. Vull una educació laica per a elles!

Ai senyora, i a més sense batejar, ningú no voldrà casar-se amb elles!



És na Margalida, és una de les filles d'*Es Gerrer*, surt amb en Pere Joan Jofre.

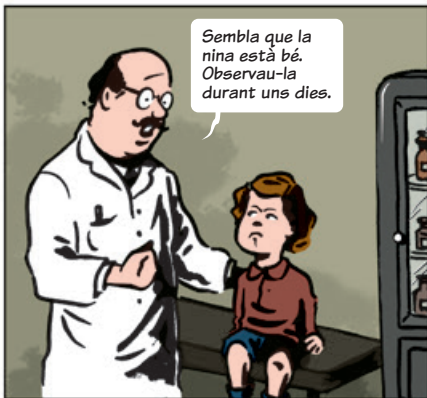
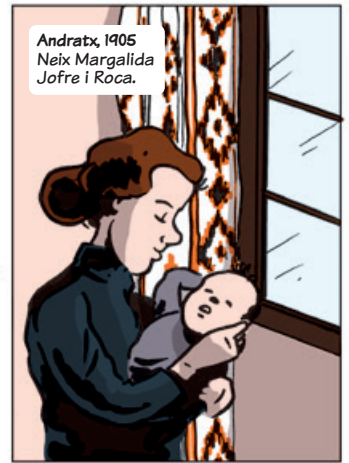
Fa feina en un vapor, passa molt de temps embarcat. Això sí, guanya molts de doblers.



Andratx, 1901
Pere Joan Jofre i na Margalida Roca, es casen.



Andratx, 1902
Neix el primer fill de la parella, en Bernat Jofre i Roca, un dels protagonistes polítics del període republicà, que arriba a ser batle de Palma el 1932.



VAPOR MALLORCA 1912



A poc a poc vaig sortint de la depressió. La sordesa de la nostra filla m'ha estat massa. No em vull tornar a separar de vosaltres, deixaré la feina al vaixell.



No et preocupis, entre la part de la collita que ens toca de Son Esteve i la dels Horts d'Andritxol, els surarem.



Barcelona, 1912
Escola per a nines sordes i cegues de la Puríssima, Consell de Cent

Hi estic d'acord, si una cosa vaig aprendre de mon pare és que aquesta nina ha de tenir les mateixes oportunitats que el seu germà.

Aquí podrà tenir una educació, igual que en Bernat.

Deixarem la meva germaneta aquí?



Han fet bé de dur la nina aquí. Les altes expectatives són la clau de tot.

Hi ha qui pensa que estam tudant els doblers. Nosaltres no ho pensam.



No et preocupis Margalideta, allà on siguis pensaré sempre en tu.



Antònia, quina sort que he tenguut de trobar una altra mallorquina aquí. A més, quan vaig arribar, pensava que era l'única nina sorda en el món!

Sí, és molt angoixant, jo també ho creia fins que vaig arribar aquí.



MONTJUÏC, 1921

Margalida Jofre té 16 anys. La seva personalitat i intel·ligència destaquen en la comunitat de persones sordes de Barcelona. L'educació rebuda la converteix en una dona profundament religiosa.



Antònia, què seria de nosaltres si no tenguéssim el valor d'intentar una cosa nova?

Acabam els nostres estudis, Margalida. Tenc por de tornar, a Mallorca tot és tan distint...



Mon pare, ma mare, Bernat!



Quina alegria tornar a Mallorca!

Que t'hem enyorat de molt, Margalida!



Germaneta meva, ets una valenta!

Estimat germà!



Mesos més tard...

Si no em tenen acostumada, quan xerr no m'entenen bé i creuen que no som intel·ligent. També pensen que llegint els llavis ho puc entendre tot i no és així. Em sent molt tota sola.

Què et passa Margalida?

Andratx, 1921
La ceguesa t'allunya de les coses, però la sordesa t'allunya de les persones...



Hola, sou sords?
Jo també.

Quina fluïdesa!
potser n'hauria d'aprendre...

Quina llengua de signes més ràpida!

Quina senyora més elegant!



No anau a escola?

No hi hem anat mai. Només feim feina.

No pot ser mai!



SON ESTEVE · ANDRATX · 1927



Has progressat molt germà, cada vegada xerres millor la llengua de signes.

És una llengua molt bonica i que ens ajuda a entendre'ns millor. Et not trista, Margalida...

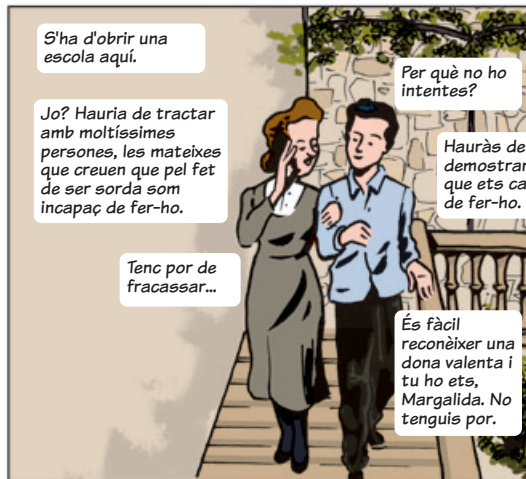


Et don tota la raó, Margalida, una persona sorda pot arribar on vulgui.

Estic indignada i em sent impotent. És injusta la situació dels sords a Mallorca.

Són tractats com a éssers que no es poden educar. No hi ha un futur per a ells.

i la seva desgràcia no és ser sords, és ser pobres.



S'ha d'obrir una escola aquí.

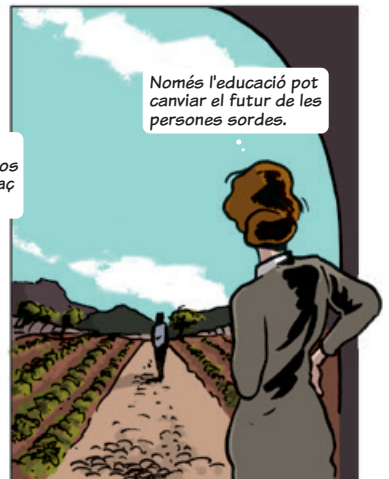
Jo? Hauria de tractar amb moltíssimes persones, les mateixes que creuen que pel fet de ser sorda som incapaç de fer-ho.

Tenc por de fracassar...

Per què no ho intentes?

Hauràs de demostrar-los que ets capaç de fer-ho.

És fàcil reconèixer una dona valenta i tu ho ets, Margalida. No tenguís por.



Només l'educació pot canviar el futur de les persones sordes.

PALMA 1927

Bernat Jofre fa feina al Gran Hotel i comença la carrera política en el moviment republicà.

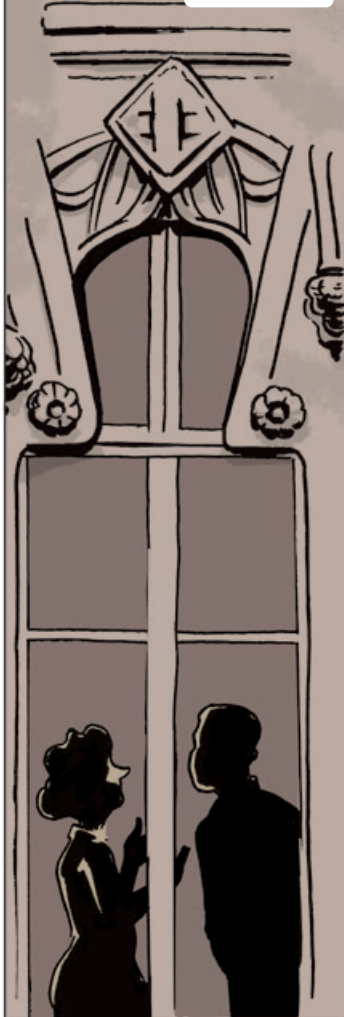
He pres una decisió, però necessit l'ajuda d'en Bernat.



Hi he estat pensant i crec que el meu major fracàs seria no intentar-ho. Estic decidida a fer-ho!

Necessit saber quants d'infants sords hi ha a Mallorca.

Tens tot el meu suport. Què has de menester?



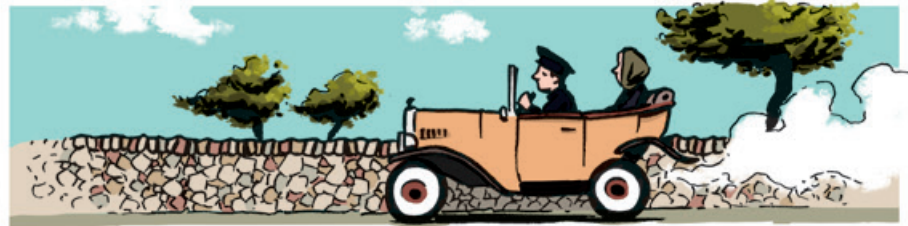
Un xòfer i un cotxe per recórrer tota l'illa, parròquia per parròquia.

Tan caparruda com ets, serà el millor cens que s'hagi fet mai. Tindràs aquest cotxe!

Trobaré fins al darrer infant sord que visqui a Mallorca.



Dona i, a més, sorda... no entenc com la deixen anar tota sola pel carrer. Quina barbaritat!

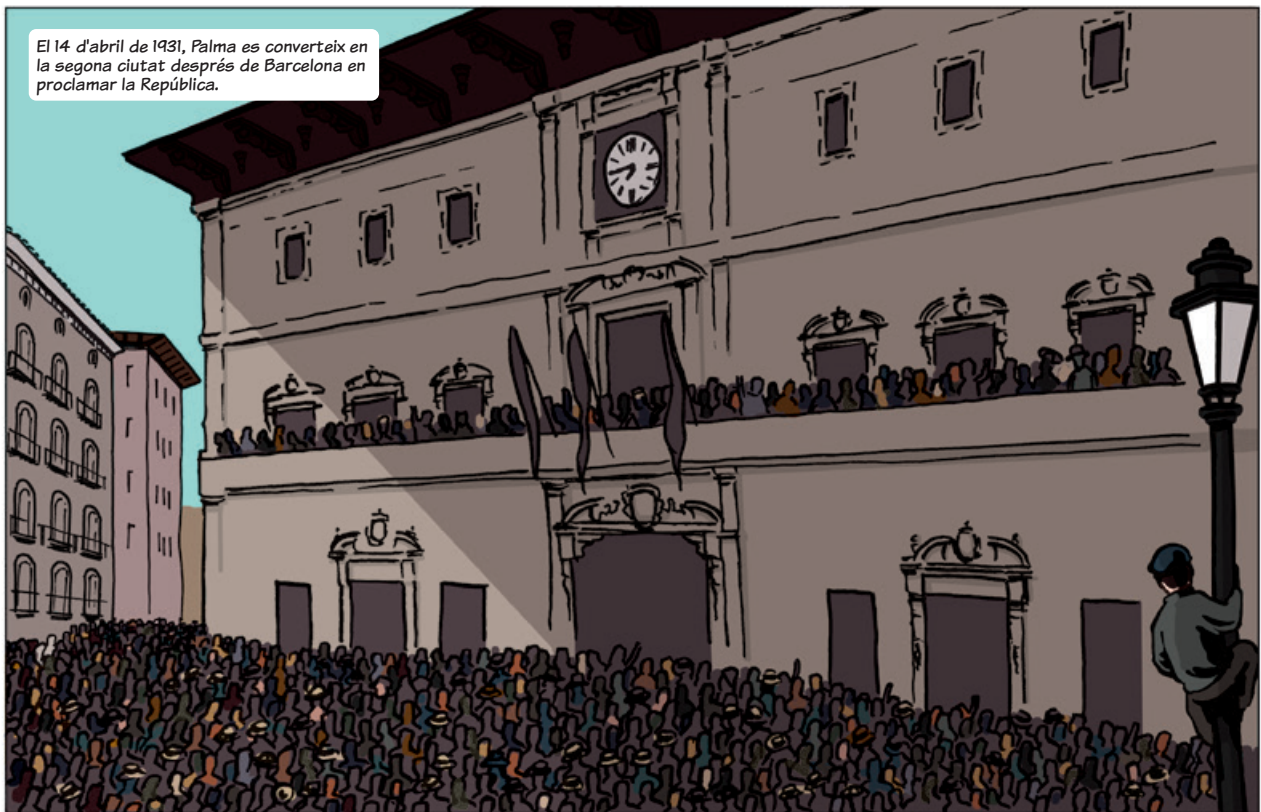


Pare Tomeu, hi viu alguna persona sorda, al poble?

Necessit saber quants sords hi ha a Mallorca, perquè s'obri una escola per a ells.

A Sóller hi ha un matrimoni que té dos fills sords i sé que a Pollença també n'hi ha.





Margalida, la gent xerra i diu que ets com un mascle, tot lo dia amunt i avall.

No penses casar-te i tenir fills? Aquest al·lot amb qui t'escrius és de bona família i sord, com tu.

Només som una dona que intenta fer coses pels altres. D'això no en xerren?

Grec en Déu ferventment, però no crec que les dones hagin de tenir fills per ser vistes com a éssers humans complets.

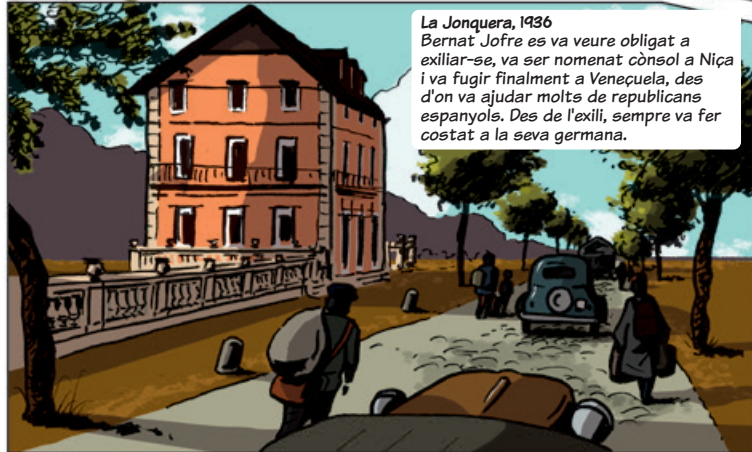


Casar-me amb n'Ariztibál significaria viure a Madrid. De moment, el meu lloc és aquí, al costat de tots aquells que em necessiten.



20 de juliol de 1936, Correo de Mallorca

EL EJÉRCITO SE ALZA PARA SALVAR ESPAÑA



La Jonquera, 1936
Bernat Jofre es va veure obligat a exiliar-se, va ser nomenat cònsol a Niça i va fugir finalment a Veneçuela, des d'on va ajudar molts de republicans espanyols. Des de l'exili, sempre va fer costat a la seva germana.

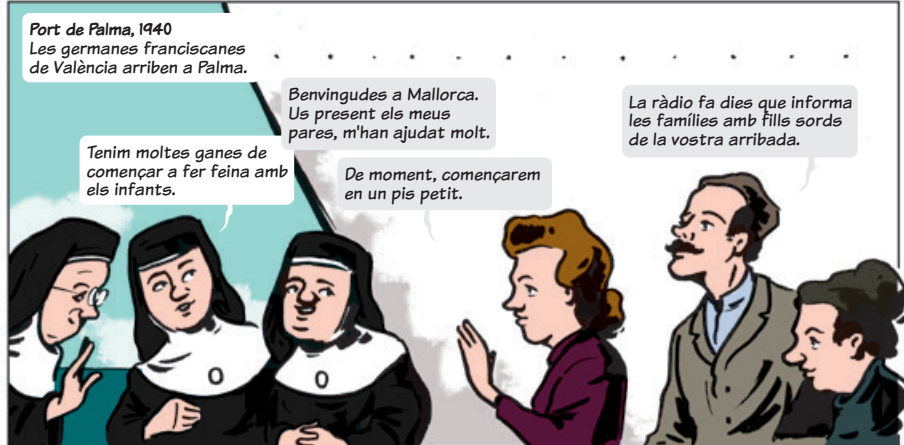


"En el día de hoy, cautivo y desarmado el Ejército Rojo, han alcanzado las tropas nacionales sus últimos objetivos militares. La guerra ha terminado."

Déu meu, protegeix-lo, no deixis que li passi res.



"Mara, seguint el vostre consell, duré la vostra carta al bisbe Miralles, que està disposat a ajudar-nos."



Port de Palma, 1940
Les germanes franciscanes de València arriben a Palma.

Tenim moltes ganes de començar a fer feina amb els infants.

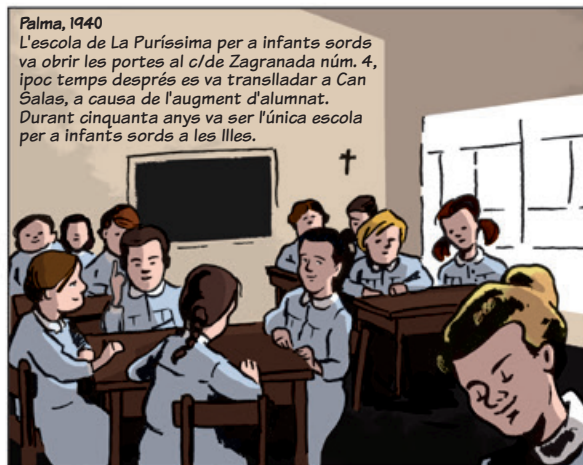
Benvingudes a Mallorca. Us present els meus pares, m'han ajudat molt.

De moment, començarem en un pis petit.

La ràdio fa dies que informa les famílies amb fills sords de la vostra arribada.



"Totes les famílies que tinguin fills sords poden dur-los al carrer de Zagranada número 4, de Palma."



Palma, 1940
L'escola de La Puríssima per a infants sords va obrir les portes al c/de Zagranada núm. 4, ipoc temps després es va translladar a Can Salas, a causa de l'augment d'alumnat. Durant cinquanta anys va ser l'única escola per a infants sords a les Illes.



"Estimat germà, el meu somni s'ha complert. L'escola reb infants de totes les illes, i ca nostra és freqüentada per nins i adults que disfruten d'escoltar-me."

Bisbat de Mallorca, 1941

En representació d'Acció Catòlica de Sordmuts, voldríem saber si hi ha qualcú capaç de crear una delegació a Balears.

Excel·lència, tengu raó. Però conec la senyora Jofre i les persones sordes l'admiren i respecten.

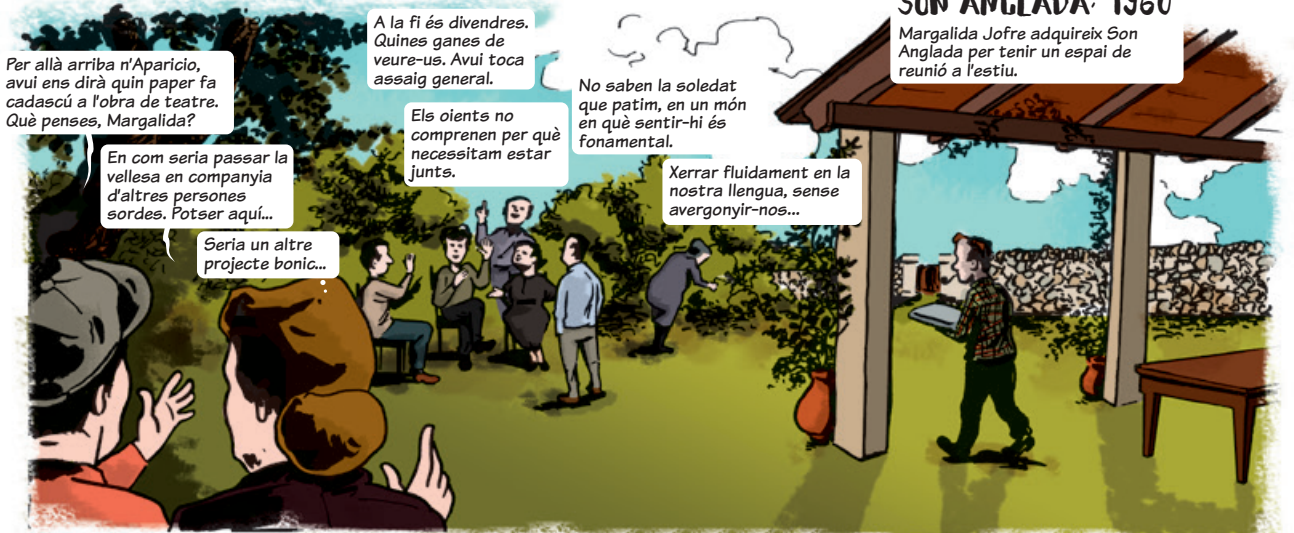
Excel·lència, senyors Martín, i Aristizábal, Margalida Jofre és la persona idònia.

Una dona dirigint una organització? És antinatural!

Margalida, seré sincer amb vostè, ni la consider capaç ni em sembla oportú fer-ho, però sembla ser que vostè és l'única persona que pot crear l'Associació. Ho deix a les seves mans...







SON ANGLADA · 1960

Margalida Jofre adquireix Son Anglada per tenir un espai de reunió a l'estiu.

Per allà arriba n'Aparicio, avui ens dirà quin paper fa cadascú a l'obra de teatre. Què penses, Margalida?

En com seria passar la vellesa en companyia d'altres persones sordes. Potser aquí...

Seria un altre projecte bonic...

A la fi és divendres. Quines ganes de veure-us. Avui toca assaig general.

Els oients no comprenen per què necessitem estar junts.

No saben la soledat que patim, en un món en què sentir-hi és fonamental.

Xerrar fluidament en la nostra llengua, sense avergonyir-nos...

Vint-i-cinquè aniversari de l'Associació, 1967



Els nostres somnis són més grans que les nostres pors. Mai no deixeu que us diguin que no sou capaços de fer una cosa. Demostrau el vostre valor immens!



Palma, 1969
Margalida Jofre va morir l'any 1969 a causa d'un coma diabètic. La seva mort va sorprendre tota la comunitat sorda, que es varen sentir com a autèntics orfes.



Estimada germana, siguis on siguis pensaré sempre en tu.

Què farem sense ella?

Farem el que ens va ensenyar, seguir lluitant per conquerir el nostre lloc en la societat.



L'any 2017 el Consell de Mallorca concedeix la Medalla d'Honor i Gratitude de l'Illa de Mallorca a l'Associació, en reconeixement als setanta-cinc anys de lluita pels drets de les persones sordes. Margalida Jofre fou la primera dona que en creà una associació a Espanya.

Moltes dones valuoses per a la història de Mallorca han quedat soterrades en l'oblit. Com a conseqüència, les referències femenines de dones empoderades i importants en els camps de la investigació, les arts o la lluita social són molt minses o pràcticament inexistentes. Per això, el Consell de Mallorca a través de la campanya «Mallorca té nom de dona» s'ha marcat com objectiu fer ressorgir aquestes figures i tot el que han assolit, perquè el que no s'anomena no existeix. Volem una societat més igualitària i tenir models positius femenins és una passa per arribar-hi.

Jesús J. Jurado Seguí

Vicepresident 2n del Consell de Mallorca i conseller executiu de Participació Ciutadana i Presidència

Margalida Jofre

La Direcció Insular d'Igualtat du a terme la campanya «Mallorca té nom de dona» perquè les dones són invisibles per a la història i no aturarem fins a fer-les visibles, perquè la societat mallorquina en pugui estar orgullosa, perquè siguin part de la riquesa social i perquè les seves aportacions es valorin igual que les dels homes. Som conscients que hi ha algunes dones més invisibles encara, les que tenen alguna diversitat funcional, que s'uneixen a un col·lectiu ja de per si discriminat i la suma de dues discriminacions en fan una de qualitativa, no quantitativa.

Na Margalida Jofre forma part d'aquestes darreres.

La vaig descobrir a través del contacte amb dones i homes de l'Associació de Persones Sordes. La seva història, amb una part èpica molt important, em meravellà. Na Margalida, a partir del 1927, amb 22 anys, i en un temps especialment difícil per al país, va recórrer Mallorca de cap a cap per oferir una vida més plena i digna a nines i nins. Els treia de

les quatre parets de ca seva i els oferia ser part de la societat. Els obria al món a través de l'ensenyament de la llengua de signes que ella mateixa havia après de petita. La seva generositat la va fer esforçar-se perquè tothom pogués tenir les mateixes oportunitats que ella havia tingut.

Aquesta andritxola tan especial llueix entre totes les dones, oients o no, i és just mostrar-la perquè sigui una inspiració per a totes, siguin quines siguin les circumstàncies físiques, sensorials i intel·lectuals.

Nina Parrón Mate

Directora insular d'Igualtat
del Consell de Mallorca





Sensibilització

**Mallorca
té nom
de dona**

 Direcció Insular d'Igualtat
Departament de
Participació Ciutadana i Presidència
Consell de Mallorca